

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Slachtoffers van de bewijslast

van Eemeren, F.H.; Grootendorst, R.

Publication date
1997

Published in
Filosofie Magazine

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Eemeren, F. H., & Grootendorst, R. (1997). Slachtoffers van de bewijslast. *Filosofie Magazine*, 6(4), 31.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

A078547024
NCC/IBL AANVRAAGBON

KOPIE PERIODIEK EGB

(13)
09-05-2005

Datum indienen : 07-05-2005 12:42 5493-1 Clearing House
Datum plaatsen : 07-05-2005 12:42
Aanvrager : 0004/9998
Aanvraagident :
Aanvragerident : 0004/9999
Eindgebruiker : 041631433

Telefoonnummer : 050-3635057
Cooperatiecode : R

Leverwijze : Elektronisch
Fax :
Ftp :
E-Mail : m.s.van.delden@rug.nl
Ariel :

Plaatscode : 092684955 ; CBa 1962 ; ; 1992 V1 - 1999 V8

(1) [] Origineel gestuurd	(6) [] Niet beschikbaar	
(2) [] Copie gestuurd	(7) [] Uitgeleend	
(3) [] Overige	(8) [] Wordt niet uitgeleend	
(4) [] Nog niet aanwezig	(9) [] Bibliografisch onjuist	
(5) [] Niet aanwezig	(0) [] Bij de binder	

A078547024
NCC/IBL AANVRAAGBON

Verzamelnota volgt.
KOPIE PERIODIEK EGB

09-05-2005

Datum indienen : 07-05-2005 12:42 9620-1 UB Groningen
Datum plaatsen : 07-05-2005 12:42 UvA Keur
Aanvrager : 0004/9998 Broerstraat 4
Aanvraagident : 9700 AN Groningen
Aanvragerident : 0004/9999
Eindgebruiker : 041631433 tav

Aantal

PPN Titel : 092684955
Titel : Filosofie magazine
Auteur :
Deel/Supplem. :
Corporatie : Stichting Filosofie, Utrechtabase:
Jaar/Editie : 1992 Extern nummer :
Uitgave : Utrecht Stichting Filosofie
Serie/Sectie :
Pag-ISSN/ISBN : 0928-1789

Plaatscode : 092684955 ; CBa 1962 ; ; 1992 V1 - 1999 V8

Jaar : 1997-00-00
Volume : 6
Aflevering : 4
Eindgebruiker : 041631433 Aanvraagident. :
Auteur : F.H. van Eemeren, R. Grootendorst: UVA KEUR (UB GRONINGEN)
Artikel : Slachtoffers van de bewijslast.
Bladzijden : 31
Bron :
Opmerking : ARNO-ID 31105

beter nadenken, meneer Hirsch Ballin

Slachtoffers van de bewijslast

Wie een standpunt naar voren brengt, is verplicht dit desgevraagd te verdedigen. Vreemd toch dat Ernst Hirsch Ballin, voormalig minister van Justitie, dat soms zomaar vergeet.

DOOR FRANS VAN EEMEREN EN ROB GROOTENDORST

Een gulden regel voor een redelijke discussie is 'Wie beweert moet bewijzen'. Met andere woorden: wie een standpunt naar voren brengt, is verplicht dit desgevraagd te verdedigen. Als iemand in een discussie onder zijn verdedigingsplicht probeert uit te komen door de 'bewijslast' te ontduiken, wordt deze regel met voeten getreden:

- A: 'God bestaat.'
 B: 'Hoe weet je dat?'
 A: 'Dat staat in de bijbel.'
 B: 'Hoe weet ik of wat er in de bijbel staat waar is?'
 A: 'Omdat de bijbel het woord van God is.'

De term *bewijslast*, die vaak verkeerd wordt gebruikt, komt uit de rechtspraak en verwijst naar de verplichting om aan te tonen dat iets het geval is of dat iemand een bepaald recht toekomt. De partij die deze verplichting heeft, heeft de bewijslast. De regels voor de verdeling van de bewijslast zijn niet voor alle procesvormen hetzelfde. In een strafproces bijvoorbeeld wordt uitgegaan van het 'presumptiebeginsel': zolang schuld niet is bewezen, is de verdachte onschuldig. De bewijslast rust dan op de officier van justitie en de verdachte hoeft niet zelf te bewijzen dat hij onschuldig is.

Ook buiten de rechtszaal kan het geen kwaad zijn aan het presumptiebeginsel te houden, maar in de praktijk wordt er vaak nogal lichtvaardig mee

omgesprongen, met name als een onafhankelijk bewijs moeilijk te verkrijgen is. Neem bijvoorbeeld de geruchtmakende zaak tegen de van seksuele intimidatie beschuldigde Amerikaanse rechter Clarence Thomas van enkele jaren geleden. De schrijver Marcel Möring vroeg zich in een dagblad af hoe we ooit met zekerheid konden weten of Thomas inderdaad schuldig was. Een 'vrouwelijke kennis' van Möring vond dat het vermeende slachtoffer, Anita Hill, op haar woord geloofd moest worden. Möring nam hier geen genoegen mee, want: 'Waarom zou mevrouw Hill niet liegen?' Daar had zijn kennis een eenvoudig antwoord op: 'Iemand die het slachtoffer is van dat soort dingen, liegt niet.'

Een verbazingwekkender voorbeeld is afkomstig van Ernst Hirsch Ballin, onze voormalige minister van Justitie. Die zei naar aanleiding van de zaak Jolanda B. uit Epe:

'Bij incestzaken zie je wel vaker dat het slachtoffer zegt dat het zwart is en dat de dader volhoudt dat het wit is. Maar je kan moeilijk aan de woorden van een slachtoffer gaan twijfelen, want zo iemand heeft al genoeg geleden. En het lijkt me logisch dat waar een slachtoffer is, ook een dader moet zijn.'

Natuurlijk, het staat als een paal boven water dat 'waar een slachtoffer is, ook een dader moet zijn'. Maar zowel in de zaak Anita Hill als in de zaak Jolanda B. was het probleem nu juist dat nog niet vaststond of er wel sprake was van een slachtoffer. Je kunt daar geen voorschotje op nemen door iemand alvast maar als 'slachtoffer' te bestempelen. Wie dat doet, maakt zich schuldig aan een vorm van cirkelredeneren die bekend staat als *petitio principii* of 'begging the question': er wordt in feite om een bevestiging gevraagd van datgene (het 'principe') dat nu juist ter discussie staat. Aristoteles wist al dat dit een drogreden is. Laten we hopen dat Hirsch Ballin er ook achter komt.

ILLUSTRATIE: BAS VAN DEN SCHOT